

**CREATING A SCHOOL LIBRARY
WITH IMPACT: A BEGINNER'S GUIDE.
LONDON: FACET PUBLISHING, 2022.**

Autori knjige dugogodišnji su knjižničari i suradnici školskih knjižnica. Na samom početku, nakon uvodnog predstavljanja svih sedmero autora, nalazi se predgovor Terese Cermin, profesorice s Otvorenog sveučilišta (The Open University), koja naglašava važnost uloge školskih knjižničara kod razvoja i podrške čitanju iz zadovoljstva. Uz opću prihvaćenost da mladi koji su odabrali čitati iz zadovoljstva ostvaruju bolje rezultate te imaju izraženije društvene, emocionalne i kognitivne dobrobiti, ističe kako bi primarni zadatak školskog knjižničara trebao biti njegovanje voljnog čitanja stvaranjem podržavajućeg okružja. Iz drugog predgovora, koji je napisalo dvoje autora ove publikacije, saznajemo kako je cilj vodiča pomoći mladim knjižničarima u razvoju vlastite profesije, potom slijedi popis kratica te uvodno poglavlje jedne od autorica, Ellene Krajewski, koja daje detaljniji uvid kome je knjiga namijenjena te koje se sve teme obrađuju u deset poglavlja.

Svako poglavlje završava s „Action Points“ – listom smjernica koje svaki knjižničar može slijediti kako bi poboljšao rad svoje knjižnice te popisom literature za one koji žele znati više. Na kraju se nalazi popis referenci te prilozi: pojmovnik, popis važnijih datuma, popis nacionalnih knjižnih nagrada, poveznice na modele informacijske i digitalne pismenosti, poveznice na evaluacije informacijskih modela, popis organizacija koje podupiru osnovne škole i njihove knjižničare, organizacije opismenjavanja za osnovne i srednje škole, odabrani izvori informacija o dječjim knjigama te indeks.

U prvom poglavlju „The role of the Library and Librarian within the School“ autorica Barbara Bond govori o temeljnoj ulozi školske knjižnice, a to je podupiranje ciljeva i misije škole. Knjižnice djeluju u okruženju koje se stalno mijenja, a kako bi ostale relevantne, moraju se prilagoditi svim brzorastućim promjenama. U poglavlju se razmatra kako školska knjižnica može podržati misiju škole vlastitim razvojnim dokumentima; kako analizu demografije i potrebe školske zajednice koristiti kao polazište za pružanje inkluzivnog raspona resursa i usluga. Zatim se navode: zakonski potrebni i korisni knjižnični dokumenti; uloga zbirke prilagođena svim dionicima školskog procesa vodeći pritom računa o značajkama lokalne zajednice, kulturnom nasljeđu, politici jednakosti i raznolikosti, zdravlju i sigurnosnoj zaštiti, IT-politici i autorskom pravu. Ističe kako knjižničar mora biti svjestan vlastitog utjecaja na školsku zajednicu i odgojno-obrazovni proces u pogledu vlastitog upravljanja, razvoja zbirke te kroz aktivnosti i programe koje provodi.

Ista autorica u drugom poglavlju, „The Library Environment“, ističe važnost okružja knjižnice koje uključuje nekoliko značajki: njezino fizičko određenje, omogućen pristup relevantnim izvorima znanja, vizualni aspekt, osoblje te osobine cijele zajednice. Preporučuje izgled knjižnice za što učinkovitije pružanje usluga i osiguravanje prostora za različite aktivnosti potrebne svima. Okruženje knjižnice podrazumijeva i etos i atmosferu koja je stvorena sinergijom svih dijelova s ciljem zadovoljavanja potreba cijele zajednice. Ističe da upravo podrška cijele škole utječe na to kako će se knjižnica koristiti.

U poglavlju „Behaviour: Creating a Calm Working Environment“ Sarah Pavey usredotočila se na metode kojima možemo stvoriti podržavajuće okružje za cijelu školsku zajednicu. S obzirom na različitost profila korisnika svake školske knjižnice, potrebno je znati uspostaviti ravnotežu te uvoditi promjene kojima se osigurava mirno okružje. Dani su konkretni primjeri kako reagirati u pojedinim situacijama, s naglaskom na učenike s posebnim potrebama, te kako se općenito nositi s različitim vrstama ponašanja. U tom procesu potrebno je biti samouvjeren, pošten, fleksibilan, pravedan i dosljedan u pristupu te bi valjalo imati na umu tri osnovna prava: pravo na sigurnost, učinkovito izvršavanje vlastite uloge te ponašanje s dostojanstvom i poštovanjem.

Četvrto poglavlje pod naslovom „Creating a Reading Rich Environment“ napisala je Annie Everall. Autorica daje prikaz inicijativa školskog knjižničara za stvaranje povoljnog čitateljskog okružja. Riječ je o temama: uloga školskog knjižničara u stvaranju okoline pogodne za razvijanje čitateljskih vještina, aktivnosti i promocije koje mogu povećati čitateljsku aktivnost; sudjelovanje u nacionalnim događanjima koji promoviraju knjigu i čitanje; lokalne i nacionalne knjižne nagrade; praktične ideje za stvaranje okružja bogatog čitanjem unutar vlastite knjižnice; načini i izvori financiranja; suradnja s drugim školskim osobljem. Naglašava važnu knjižničarsku ulogu u stvaranju kulture čitanja, ali i drugih dionika odgojno-obrazovnog procesa. Dani su i konkretni savjeti i praktične ideje koje su uspješno razvili i koristili autori knjige.

Sarah Pavey autorica je petog poglavlja pod naslovom „Information Literacy and Digital Literacy“ u kojem razmatra teoriju i praksu poučavanja informacijske i digitalne pismenosti. Riječ je o dvjema važnim pismenostima koje se spominju u kontekstu obrazovanja, a važne su i za školsko knjižničarstvo. Uz definiranje informacijske i digitalne pismenosti, za bolje razumijevanje ciljeva i kompetencija, prikazani su modeli (alati) koje koriste školski knjižničari diljem svijeta. U zaključku navodi kako su obje pismenosti važne životne vještine. Učenici moraju biti upoznati s njihovim pojmovima: kako utječu na njihovo obrazovanje, radno mjesto, zdravlje, svakodnevni život i mjesto u društvu globalnog građanina. Zadatak je knjižničara osigurati prostor za vježbanje tih vještina i staviti naglasak na njihovu važnost, iako nisu dio formalnog ocjenjivanja.

„Using Technology to Enhance the Library Experience“ naslov je šestog poglavlja autorice Caroline Roche. To se poglavlje bavi osnovnim tehnološkim alatima koje školski knjižničari mogu koristiti za predstavljanje svoje knjižnice drugima. Također informira o ulozi e-knjiga i mrežnih izvora te na što bi trebalo obratiti pozornost kod odabira tehnologije koja najbolje odgovara školskoj ustanovi. Korištenje tehnologije može pozitivno utjecati i na povezivanje s učenicima, nastavnicima, roditeljima, vodstvom škole, autorima, izdavačima i drugima. Prisutnost na školskim mrežnim stranicama, školskim dokumentima i društvenim mrežama može pozitivno utjecati na rad školske knjižnice.

O školskoj knjižnici kao poticajnom i uključivom okruženju u kojem se cijeni i poštuje različitost, gdje se nitko ne osjeća isključenim te postoji etos jednakog pristupa i sudjelovanja govori Barbara Band u sedmom poglavlju naslovljenom „Equality, Diversity and Inclusion in the School Library“. Autorica naglašava važnost raznolike i inkluzivne knjižnice koja ima širok raspon resursa i usluga pomno odabranih uzimajući u obzir potrebe cijele školske zajednice. Nakon detaljne analize potrebno je utvrditi potrebe cijele školske populacije, napraviti reviziju postojećih knjižničnih resursa s ciljem popravljivanja utvrđenih praznina.

U osmom poglavlju „Advocacy, Marketing and Evaluating your Library“ autorica Lucy Chambers razmatra kako školski knjižničari mogu sami zagovarati svoju ulogu i zašto je to važno. Na svakome je odgovornost pokazati svoj utjecaj unutar i izvan zajednice te da osobnim zagovaranjem i djelovanjem sam demonstrira važnost vlastite uloge. Promicanjem svog djelovanja *brendira* vlastiti rad. Marketing je dio procesa strateškog planiranja i pridonosi odlučivanju kako ostvariti ciljeve knjižnice. Stvaranje brenda i identiteta knjižnice vrlo je učinkovit način vizualnog promoviranja knjižnice svim zainteresiranima.

Lucy Chambersu u devetom poglavlju, pod nazivom „The Primary School Library“, istražuje ključna pitanja knjižničarstva u osnovnoj školi: osnovne vještine, knjižnične resurse, organizacije za podršku, razvijanje kulture čitanja, poučavanje informacijskih vještina, razliku između osnovnoškolskih i srednjoškolskih knjižnica. Cilj je tog poglavlja pomoću primjera iz prakse sagledati ključna pitanja, a ne ponuditi opsežan vodič o tome kako postaviti knjižnicu. Poglavlje upućuje na organizacije koje podupiru rad školskih knjižničara pružajući praktične informacije te načine obuke o bitnim knjižničarskim vještinama.

U posljednjem poglavlju „Moving On: CPD and Qualifications“ autorica Caroline Roche usredotočuje se na mogućnosti koje se nude školskim knjižničarima za napredovanje u karijeri.

Maja Medenjak
maja.medenjak@skole.hr